

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

XIII Всеукраїнська науково-практична конференція
з міжнародною участю

Присвячена 140-річчю НУХТ

«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ
ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ»

Київ НУХТ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ХІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

Присвячена 140-річчю НУХТ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ
ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

21 травня 2024 р.

Київ НУХТ 2024

21. ДИСКУРСИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ТА ТУРИЗМУ

Юрчук Л.В., ст. викладач,

Яненко Л.П., ст. викладач,

*Національний університет харчових технологій
(НУХТ, Київ)*

Вступ. На сучасному етапі у викладанні іноземних мов важливим вважається залучення до іншої культури та участь у діалозі культур. Ця мета досягається шляхом формування здібності до міжкультурної комунікації, тобто набуття певного рівня комунікативної компетенції.

Актуальність теми. У сучасній педагогічній практиці дискурс визначається як «складне комунікативне явище, яке окрім тексту включає в себе екстралінгвістичні фактори (знання про світ, думки, установки, цілі адресата), необхідні для розуміння тексту». Текст є носієм інформації, а також взірцем використання конкретного матеріалу у мовленні. Однак з позиції сучасних завдань навчання спілкування цих функцій недостатньо. Слід пам'ятати, що основним у акті спілкування є не зміст тексту, тим паче не його мовна форма, а вираження та досягнення комунікативних завдань партнерів. При цьому текст є засобом досягнення цих завдань.

Результати. На відміну від тексту, дискурс є взірцем реалізації визначених комунікативних намірів у контексті конкретної комунікативної ситуації щодо партнера, представника іншої культури, вираженої певними мовними і не мовними засобами. Дискурс – це не тільки продукт мовленнєвої діяльності, а також і процес її творення, який визначається екстралінгвістичними факторами, тобто комунікативним контекстом та умовами спілкування. Здобувач не повинен запам'ятовувати тексти на пам'ять як взірці мовної реалізації, доцільніше створювати/сприймати дискурси, виходячи з комунікативної мети та ситуації спілкування. Студент повинен зорієнтуватися в обставинах і спромогтися визначити комунікативну мету того, що хто говорить. Дискурсивна компетенція посідає центральне місце в системі навчання міжкультурної комунікації. Навчанню має передувати відбір типів дискурсів. Ознайомлення з конкретним дискурсом має базуватися на аудіовізуальному уявленні, за допомогою якого презентується автентична комунікативна ситуація, комуні канти-представники іншої культури, їх мовна і немовна поведінка, культурне тло. Набуття навичок творення/сприймання дискурсу передбачає: ознайомлення (вступна бесіда викладача з посиланням на комунікативну мету спілкування, представлення дискурсу, контроль розуміння аналіз ситуації); тренування(сприйняття та аналіз кількох дискурсів одного типу, вправи для закріплення мовних засобів, відтворення дискурсів); практика кероване спілкування (творення/розуміння дискурсів), вільне спілкування (творення/розуміння акту спілкування з використанням вивчених типів дискурсів на основі проблемної ситуації іншомовного культурного

середовища). Навколишній світ (умови спілкування); комунікативний соціолінгвістичний аспект; типи дискурсів (побутовий, культурологічний, освітній); мовленнєва діяльність адресанта, мовленнєва діяльність адресата; повідомлення; успіх мовленнєвої діяльності – все це є основними компонентами ситуації вербальної комунікації. Типи дискурсів – це ті типи, які використовуються у повсякденному житті, головним чином у сфері неофіційного спілкування, тобто дискурси побутового, культурологічного та освітнього характеру. До них належать повідомлення на побутову/культурологічну/навчальну тематику; розпитування на ту саму тему: прохання, пояснення вчинку, факти, явища; висловлення згоди/незгоди; схвалення, засудження, суперечка. Після того, як тип дискурсу відібрано, визначають ситуації офіційного або неофіційного спілкування у різних сферах. Після вибору ситуації встановлюють можливий статус комунікантів та їх комунікативні завдання. Це можуть бути: батьки і діти, однолітки, друзі керівники та члени делегацій за кордоном, учасник ділової зустрічі. Найтиповіші комунікативні наміри: повідомити важливу інформацію, запитати, обговорити питання з метою прийняття рішення, довести правильність/неправильність рішення. Навчання спілкуванню передбачає ознайомлення студентів з новим типом дискурсу. Викладач ознайомлює з комунікативною метою та у загальних рисах подає ситуацію спілкування та комунікантів. Далі слухають дискурс. Після цього студенти отримують друкований текст і разом з викладачем проводять детальний лінгво-семантичний аналіз, встановлюють лінгвістичні, логіко-змістовні та композиційні особливості дискурсу. Проводиться тренування сприйняття та створення типу дискурсу, який вивчається. Виконують вправи для закріплення кліше та інших мовних засобів, притаманних саме цьому типу дискурсу. Далі прослуханий дискурс відтворюється студентами.

Висновок. Система навчання спілкуванню сприяє формуванню дискурсивної компетенції. Для реалізації дискурсивної компетенції необхідно володіти набором типів дискурсів; обирати той тип дискурсу, який відповідає комунікативній меті; створювати реальний дискурс відповідно до сфери і ситуації з урахуванням статусу мовного партнера; забезпечити доцільність своєї мовної поведінки, спираючись на базові знання про культуру, звичаї та традиції країни, мова якої вивчається; розуміти й інтегрувати інформацію дискурсу з точки зору сприйняття, спираючись на знання ситуації, комунікативної мети адресанта і знання носія мови.

Література

1. Бурденюк Г.М., Ротар А.Б, Юрчук Л.В. Роль мовної особистості в міжкультурній комунікації. – Мова і культура, випуск 10, том II(102), Київ:,2008 – 119с.

2. Шепель Ю.О. Лінгвокультурологічний аспект сучасної англійської реклами. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія, 2018. № 36. Т. 2. С.114-118.